

Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta, Katedra teologické etiky, studijní obor:
Křesťanská humanitární a pastorační práce-diakonika.

Posudek vedoucí diplomové práce

Autorka diplomové práce: Bc. Eva Davidová

Název: Role komunitního školství ve vzdělávacím procesu a v rozvoji obce

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.

Diplomová práce se zabývá komunitním vzděláváním, které se jako fenomén objevuje v ČR spolu s pojmem místní komunita před přibližně třiceti lety. Mohlo by se zdát, že šlo pouze o přejmenování systému malotřídních vesnických škol, ale i letný pohled na zahraniční definice předkládá víceznačný koncept. Autorka si klade za cíl zpracovat přehled současného stavu komunitního školství v České republice, popsat fungování a začlenění komunitního školství do vzdělávacího procesu a rozvoje obcí v České republice. Práce uvádí konkrétní příklady škol Zaya/RC Zajíček a Edwin a zkoumá, jak komunitní školství může obohatit vzdělávací prostředí a přispět k rozvoji místních komunit.

Diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části – teoretickou a empirickou.

Teoretická část představuje základní relevantní pojmy: komunitní vzdělávání v kontextu komunitní práce, komunitní školství, specifika pedagogických přístupů. Cenná je kapitola o historii komunitního vzdělávání a situace v ČR, a zakotvení tohoto konceptu v oficiální vzdělávací politice, resp. absence zakotvení. Teoretická část je zakončena příklady dvou vesnických škol, které autorka zná z vlastní zkušenosti a této zkušenosti využívá i při zpracovávání textových podkladů a v procesu empirického výzkumu.

Hlavním výzkumným cílem empirické části bylo zjistit, jaká hlavní pozitiva přinášejí komunitní školy ve vzdělávacím procesu a pro fungování místních komunit.

Metodou výzkumu se staly jednak polostrukturované rozhovory se zástupci vedení škol obou škol a zástupci vedení dotčených obcí (Čerčany, Pyšely), a anketní šetření mezi rodiči žáků škol (N 37).

Autorka tento náročný úkol zvládá velmi dobře v případě anketního šetření: výsledky jsou prezentovány graficky a vhodně okomentovány. Z hlediska metodologických postupů je slabší stránkou analýza provedených rozhovorů. Jakkoli jsou rozhovory zajímavé, dobře vedené, jejich zpracování je spíše shrnutím. Chybí prokazatelná metoda analýzy, např. postupem kódování atd. Nehodnotím to jako podstatnou chybu, protože šlo o malý počet respondentů (2+2) a zhuštěné zápisy z rozhovorů jsou k dispozici.

Autorka i přes tento dílčí deficit je schopná velice zajímavě přemýšlet a shrnovat získaná data. V závěrečné diskusi konstatuje, že jedním z důležitých zjištění bylo, že rodiče vnímají školy spíše jako alternativní školy než jako komunitní školy. Rodiče si neuvědomují specifický význam komunitního

školství. Je evidentní, že rodiče oceňují otevřenost školy, kde jsou vítáni, ale koncept komunitního školství není pro ně jasný. Rovněž z odpovědí obou dotazovaných ředitelek lze vidět, že komunitní školu vnímají jako školu alternativní. Názory rodičů i ředitelek obou škol odráží zmatek a nejednoznačnost pojmu komunitní školství, což představuje výzvu pro vedení těchto škol, aby jasně komunikovaly své komunitní hodnoty a cíle. Významné je, že komunitní školství by mělo klást důraz na místní aspekty a podporovat pozitivní vztah k místu a místní historii. Tento aspekt často chybí a mohl by být významně posílen prostřednictvím různých vzdělávacích programů a aktivit zaměřených na poznávání místní historie a kultury. To by nejen podpořilo vzdělávací proces, ale také posílilo pocit sounáležitosti a identity mezi žáky a členy širší komunity.

Naopak se ukázalo, že starostové dobře rozumí významu komunitního rozměru ve vzdělávání. Starostové vnímají místní rozměr jako klíčový prvek, který by měl být posílen a integrován do školního prostředí. Tento názor je důležitý pro budoucí rozvoj komunitních škol, protože podtrhuje význam propojení školy s místní komunitou a využití místních zdrojů a potenciálu.

Diplomová práce je doplněna seznamem literatury a internetových zdrojů, které byly vhodně zvoleny, a přílohami (7).

Předložená práce odpovídá standardům diplomové práce, je logicky členěná, psaná kultivovaným jazykem, hlavní ideje jsou jasně vyjádřeny, využívá množství relevantních zdrojů včetně zahraničních, tyto jsou správně odkazovány. Dílčí nedostatky jsou v záznamu a analýze rozhovorů.

Předloženou práci hodnotím stupněm B.

Otázka k obhajobě:

Jaké konkrétní rady byste dala vedení obou zkoumaných škol s tím cílem, aby byly posíleny prvky komunitní školy?

PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.

29.7.2024